Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Suomen Olympiakomitean lausunto tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

***VIITE**: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 226/2021)*

Suomen Olympiakomitea lausuu otsikkoasiassa:

KORONAPASSIN KÄYTÖN JATKAMINEN

Hallituksen esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi koronapassin käyttöä koskevaa sääntelyä 30.6.2022 saakka. Toiminnanharjoittaja voisi jatkossakin tietyin edellytyksin edellyttää yleisötilaisuuteen osallistuvilta ihmisiltä koronapassin esittämistä.

Liikunta- ja urheiluyhteisö kannattaa koronapassin käyttöajan jatkamista. Koronapassi mahdollistaa urheilutapahtumien järjestämisen ja yleisön osallistumisen tapahtumiin terveysturvallisesti. Tämän myötä koronapassi auttaa urheilun toimialaa toipumaan koronakriisistä.

Urheilutapahtumia suunnitellaan pitkällä aikajänteellä. Tällä hetkellä valmistellaan useita ensi vuoden isoja urheilutapahtumia epätietoisuudessa tulevasta koronasääntelystä. Koronapassin käytön päättyminen keskellä kesää johtaa siihen, että loppukesän ja alkusyksyn tapahtumia joudutaan suunnittelemaan epätietoisuudessa. Siksi koronapassin mahdollistavaa lainsäädäntöä tulee jatkaa ehdotettua pidemmälle.

➔ **Olympiakomitea esittää koronapassin käytön jatkamista 31.12.2022 saakka.**

KORONAPASSI VAPAAEHTOISENA TERVEYSTURVALLISUUSTOIMENPITEENÄ

Tapahtumajärjestäjällä tulisi olla mahdollisuus ottaa halutessaan koronapassi käyttöön rajoituksista riippumatta. Tällä hetkellä on edelleen oikeudellisesti epäselvää, voiko koronapassia vaatia terveysturvallisuustoimenpiteenä ilman rajoituksia. On ongelmallista, että tältä osin esityksessä todetaan (s. 62): *”Esitetyn sääntelyn mukainen koronatodistuksen esittämisedellytys olisi otettavissa käyttöön vain tilanteessa, jossa näitä välttämättömiä rajoituksia tai velvoitteita on asetettu ja ne ovat voimassa.”*

Vapaaehtoisen käytön mahdollistaminen loisi tapahtumille selkeämmän näkymän ja järjestelyihin olisi mahdollista varautua ajoissa. Lisäksi koronapassin omaehtoisella käytöllä voitaisiin lisätä terveysturvallisuutta ja yleisön luottamusta palata tapahtumiin. Tapahtumateollisuuden mukaan koronapassin käyttömahdollisuudella on ollut selkeä positiivinen vaikutus asiakkaiden ostokäyttäytymiseen.

Liikunnan ja urheilun toimialalla on laajaa halua käyttää koronapassia vapaaehtoisena terveys-turvallisuustyökaluna rajoituksista riippumatta. Olympiakomitea, kuten kaikki yleisötilaisuuksia järjestävät tahot, esittivät jo tartuntatautilain edellisen muutoksen yhteydessä syyskuussa koronapassin käyttömahdollisuutta vapaaehtoisena terveysturvallisuustoimenpiteenä. Toivomme, että tämä toive vihdoin kuultaisiin ja valtioneuvosto päivittäisi esitykseensä koronapassin vapaaehtoisen käytön mahdollisuuden.

➔ **Olympiakomitea esittää koronapassin käytön mahdollistamista vapaaehtoisena terveysturvallisuus-toimena myös silloin, kun viranomaisten määräämiä rajoituksia ei ole voimassa.**

TARTUNTATAUTILAIN VOIMASSAOLON JATKAMINEN

Esityksessä ehdotetaan myös muiden tartuntatautilain väliaikaisten säännösten voimassaolon jatkamista. Koronarajoitusten tulee olla tautitilanteeseen nähden oikeasuhtaisia. Tilanteessa, jossa koronapassi on tuonut vaihtoehdon koronarajoituksille, rokotekattavuus on kasvanut merkittävästi ja tapahtumajärjestämisessä on totuttu terveysturvallisten olosuhteiden luomiseen, on arvioitava kriittisesti säännösten voimassaolon jatkamisen tarpeellisuutta.

Rajoituksista on ollut tarkoitus luopua, kun rokotekattavuuden tavoite saavutetaan. Rajoituksiin liittyvää lainsäädäntöä kuitenkin esitetään varmuuden vuoksi jatkettavaksi kesään 2022 asti, vaikka Suomessa on saavutettu valtakunnallinen 80 prosentin rokotuskattavuus. Lähtökohtaisena pyrkimyksenä tulisi olla, että pandemia saadaan hallintaan siten, että väliaikaisista rajoituksista päästään eroon mahdollisimman pian alkuvuoden 2022 aikana.

Mikäli rajoituksista aiheutuu taloudellisia menetyksiä, valtion tulee kompensoida ne tapahtumajärjestäjille. Tartuntatautilain pykälässä 58 g säädetään tiloista, jotka voidaan sulkea väliaikaisesti asiakkailta. Toimialojen yhdenvertaisuuden näkökulmasta yleisötilaisuudet on perusteltua lisätä tähän listaan ja saattaa ne sulkemiskorvauksien piiriin. Tällä hetkellä yleisötilaisuuksien kieltäminen on tehty pykälän 58 mukaisin viranomaispäätöksin kuukaudeksi, kun pykälän 58 g mukaiset sulkemispäätökset voidaan tehdä enintään kahdeksi viikoksi.

Koronapandemian vaikutukset urheilutapahtumiin ja urheiluun elinkeinona ovat olleet mittavat. Erityisen paljon haasteita alalle aiheuttaa rajoitustoimenpiteiden vaikea ennustettavuus. Esityksen vaikutusten arvioinnissa tulisi ottaa huomioon, että rajoituksilla on huomattava negatiivinen vaikutus urheilutapahtumiin sekä suomalaisten fyysiselle ja henkiselle hyvinvoinnille. Vähentyneet mahdollisuudet harrastaa liikuntaa ja seurata urheilua heikentävät hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä. Suomalaiset liikkuvat jo nyt hyvinvointinsa kannalta liian vähän, mikä tulee näkymään tulevina vuosikymmeninä terveydenhuoltomenojen kasvuna.

- ➔ **Tartuntatautilain muiden säännösten voimassaolon jatkamisen tarvetta on syytä arvioida vakavasti, koska rajoituksilla on mittavat vaikutukset suomalaisten hyvinvointiin ja taloudelliseen toimintaan.**
- ➔ **Yleisötapahtumat tulisi huomioida yhdenvertaisesti tartuntatautilain pykälässä 58 g ja valtion tulee kompensoida yleisötapahtumien järjestäjille rajoituksista aiheutuvat taloudelliset menetykset.**

TYÖNTEKIJÖIDEN KORONAPASSI

Tällä hetkellä työnantajalla ei ole mahdollisuutta vaatia työntekijältään koronapassia. Tämä tarkoittaa, että esimerkiksi työsuhteessa olevilta urheilijoilta ja valmentajilta ei voida edellyttää koronapassia. Terveysturvallisuuden näkökulmasta on erikoista, ettei koronapassia voida vaatia työntekijältä, joka on samassa tilassa asiakkaiden ja yleisön kanssa, joilta koronapassi tarkistetaan.

Työnantajilla tulisi jatkossa olla mahdollisuus edellyttää koronapassia myös työntekijöiltä. Koronapassilla edistetään työntekijöiden terveyttä, mikä on liikunnan ja urheilun ehdoton edellytys. Koronapassin vaatiminen valmentajilta olisi vastuullista ja suojelisi myös lapsia ja nuoria.

- ➔ **Olympiakomitea kannattaa työntekijöiden koronapassin edellyttämisen mahdollistavan lainsäädännön selvittämistä.**

Helsingissä 30.11.2021

Mikko Salonen
toimitusjohtaja
Suomen Olympiakomitea